

مؤلفه‌های مؤثر در نیازسنجی برنامه‌های آموزش مداوم: ارائه راهنمای کاربردی برای انتخاب و بکارگیری الگوها و فنون نیازسنجی

شهلا شهیدی*، طاهره چنگیز، حسین سلمان‌زاده، علی‌رضا یوسفی

چکیده

مقدمه: برنامه ریزی آموزش مداوم و توسعه آن باید بر اساس سنجش نیازهای آموزشی مرتبط با فعالیت حرفه ای فراگیران صورت پذیرد. این مطالعه با هدف طراحی و تدوین یک راهنمای عملی در خصوص انتخاب الگو و فن نیازسنجی با توجه به منابع علمی، تجارب جهانی و امکانات کشوری انجام گرفت.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی در دو مرحله انجام شد: در مرحله اول، تهیه راهنمای کاربردی با جمع‌آوری مطالعات صورت گرفته در مورد مؤلفه‌های مؤثر با مرور مستندات چاپی و الکترونیک و بحث گروهی متمرکز، این مؤلفه ها تعیین و راهنمای کاربردی تدوین شد. در مرحله دوم، نظرات دبیران آموزش مداوم دانشگاه‌های علوم پزشکی در مورد راهنمای تهیه شده از طریق پرسشنامه کتبی انجام شد. اطلاعات در نرم‌افزار SPSS وارد و با استفاده از آماره‌های توصیفی و آزمون t و مجذور کای، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و در نهایت، راهنمای نهایی تهیه شده با استفاده از نظرات نمونه‌های پژوهش تکمیل گردید.

نتایج: مؤلفه‌های مؤثر بر انتخاب الگوها و فنون نیازسنجی عبارت بودند از: سطح نیازسنجی، هدف نیازسنجی، گروه هدف (نوع، تعداد و پراکندگی)، نوع نیاز، تعریف نیاز، منابع (مالی و انسانی، زمان و...). راهنمای کاربردی نیازسنجی، با توجه به مؤلفه‌های پیش‌گفت، در هشت بخش و بطور گام به گام برای راهنمایی مجریان نیازسنجی طراحی گردید. در ارزشیابی راهنما از دید دبیران آموزش مداوم، ۸۷/۵ درصد پاسخ‌دهندگان محتوای کلی راهنما را شفاف و روشن و ۸۷/۲ درصد آن را کاربردی ارزیابی کردند. پنجاه درصد پاسخ‌دهندگان، مطالعه راهنما را برای بهره‌برداری، کافی، و بقیه آموزش راهنما را در یک جلسه حضوری، ضروری دانستند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نظرات ارائه شده، می‌توان از راهنمای تدوین شده در نیازسنجی آموزش مداوم بهره جست. این بهره‌گیری و استفاده، نیاز به آموزش استفاده‌کنندگان در زمینه محتویات راهنما دارد.

واژه‌های کلیدی: نیازسنجی، آموزش مداوم، راهنمای کاربردی، الگوی نیازسنجی، تکنیک نیازسنجی.

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / زمستان ۱۳۸۸؛ ۹(۴): ۳۲۱ تا ۳۳۰.

مقدمه

آموزش مداوم جامعه پزشکی از جمله استراتژی‌های نوین حفظ و ارتقای دانش جامعه پزشکی به شمار می‌رود که برای ارتقای سلامت جامعه، طی چند دهه گذشته، توسط اکثر کشورها بکار گرفته شده است، در جمهوری اسلامی

* نویسنده مسؤول: شهلا شهیدی (کارشناس ارشد آموزش پزشکی)، مرکز

تحقیقات آموزش علوم پزشکی و حوزه معاونت بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی

اصفهان، خیابان ابن‌سینا، اصفهان. shahidi@mui.ac.ir

دکتر طاهره چنگیز، دانشیار گروه آموزش پزشکی مرکز تحقیقات آموزش علوم

پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (changiz@edc.mui.ac.ir)؛ دکتر حسین

سلمان‌زاده، مربی گروه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران

(salmanzadeh@gmail.com)؛ و دکتر علی‌رضا یوسفی، دانشیار گروه آموزش

پزشکی مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

(aryousefy@edc.mui.ac.ir)

این مقاله در تاریخ ۸۸/۸/۲۰ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۸۸/۱۰/۲۰ اصلاح شده و در تاریخ ۸۸/۱۱/۲۱ پذیرش گردیده است.